

Β. Στεργίου

Μια αμήχανη συνάντηση με έναν Σύριο πρόσφυγα σε βερολινέζικο καφέ

Είναι πανεύκολο να είσαι παντού εσύ και ο εαυτός σου. Me, myself and I. Κλεισμένος στη φούσκα των επιλογών σου. Θωρακισμένος από ερεθίσματα που δεν διάλεξες, δεχόμενος επιρροές μόνο από κει που θες.

BIBIAN ΣΤΕΡΓΙΟΥ, 7.3.2020 | 10:30

Tρυπώνω σε ένα καφέ για να γλιτώσω το κρύο και την ατέλειωτη βερολινέζικη γκριζίλα. Το μαγαζί είναι τελείως κατεστραμμένο. Αφίσες ό,τι να 'ναι. Πολύχρωμα φώτα. Βρομιά στο πάτωμα και, είμαι σίγουρη, και στις τουαλέτες. Α, και επιτρέπεται και το κάπνισμα. Δεν καπνίζω, αλλά αποφασίζω να καθίσω και να χαζέψω τους διάφορους Τούρκους που καπνίζουν μόνοι τους πίνοντας τσάι.

Όταν έρχεται ο σερβιτόρος, καταλαβαίνει ότι είμαι ξένη. Με ρωτάει από πού. Του λέω. Μιλάει λίγα ελληνικά. Βασικά πράγματα, «τι θα πάρετε;» και τέτοια. Κάθεται στο τραπέζι μου.

Δεν μου φαίνεται ενοχλητική η κίνησή του. Αντίθετα, μου αρέσει. Σιχαίνομαι τη βορειοευρωπαϊκή μανία με την απόσταση. Νιώθω ότι βλέπω συνέχεια γύρω μου, ειδικά στον Βορρά, ενήλικες-παιδάκια που τηρούν με προσήλωση ένα μητρικό πρόσταγμα «μη μιλάτε σε αγνώστους».

Μάλλον θεωρούμε πολύ τελειωμένους, παλιομοδίτες ή ανίκανους να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους τους ανθρώπους που είναι διαχυτικοί ή που μιλάνε όντως σε αγνώστους. Κι ενώ, προφανώς, πολλά παίζουν ρόλο στην ετοιμότητά σου να αγνοήσεις τους άλλους, απ' την κουλτούρα μέχρι την αυτοπεποίθησή σου και τη μεγάλη ιδέα που ίσως έχεις για τον εαυτό σου, σίγουρα είμαστε σ' αυτήν ακριβώς την εποχή που η αλληλεπίδραση με το περιβάλλον και με αγνώστους θεωρείται από τους τωρινούς νέους χασούρα, λουζεριά, χόμπι του αργόσχολου.

Ντρέπομαι που η ανάμνηση που έχει απ' τη χώρα μου είναι τα νησιά των στρατοπέδων φρίκης, γιατί ξέρω πόσο τέλεια είναι αυτά τα νησιά υπό κανονικές συνθήκες. Φοβάμαι το ενδεχόμενο να θεωρεί τέρατα ανθρώπους που κανονικά είναι φιλόξενοι, άνετοι και φιλικοί. Φαίνεται να συμμερίζεται τη γνώμη μου ότι γενικά δεν είμαστε καθόλου απαίσιος λαός, κάθε άλλο.

Η ίδια η ακύρωση του περιβάλλοντος είναι πανεύκολη. Το εγωκεντρικό σύμπαν μας μεταφέρεται εύκολα στον «έξω κόσμο». Μπορούμε να καλωδιωθούμε σε ένα λαπτοπάκι και σε ένα σετ ακουστικών οπουδήποτε. Αυτό καθορίζει το πώς βλέπουμε τους άλλους (τους βλέπουμε;), κάνει αδιάφορους έως ανύπαρκτους τους χώρους που μοιραζόμαστε μαζί τους και ίσως συχνά ματαιώνει την όποια ετοιμότητά μας να ενταχθούμε σε προσωρινές κοινότητες μαζί τους.

Είναι πανεύκολο να είσαι παντού εσύ και ο εαυτός σου. Me, myself and I. Κλεισμένος στη φούσκα των επιλογών σου. Θωρακισμένος από ερεθίσματα που δεν διάλεξες, δεχόμενος επιρροές μόνο από κει που θες. Τσεκάροντας αφηγήσεις ενός προεπιλεγμένου σετ ατόμων.

Δεν νομίζω ότι λέει κάτι στους νέους
Ευρωπαίους σήμερα η τυχαία
αλληλεπίδραση με ανθρώπους που δεν
έχουν διαλέξει οι ίδιοι, προσεχτικά και
ψυχαναγκαστικά, βάσει κάποιου είδους
προφίλ. Σίγουρα δεν την επιδιώκουν.
Μάλλον την αποφεύγουν.

Έτσι, όταν ένας μουσάτος τύπος στην
ηλικία μου έσπασε αυτό το τείχος και
μου μίλησε απρόσκλητος, δεν το
έπαιξα πολυάσχολη ή ενοχλημένη,
αφέθηκα να καταλάβω γιατί ο κανόνας

«μη μιλάτε σε αγνώστους» μετά από κάποια ηλικία απλώς φτωχαίνει
το μυαλό.

Ο σερβιτόρος ήξερε ελληνικά, γιατί ήταν στην Ελλάδα πρόσφυγας.
Στη Λέσβο. Πώς μπορεί να νιώθει ένας Σύριος προερχόμενος από
μια τόσο πολύχρωμη και ζωντανή κουλτούρα, όταν καταδικάζεται
στη γερμανική γκριζίλα; Σίγουρα τυχερός, αφού η εναλλακτική θα
ήταν θάνατος. Κάπως βουρκώνω, αλλά προλαβαίνω να υποκριθώ
ότι είναι απ' τον καπνό του μαγαζιού.

«Λυπάμαι» λέω, που είναι η κλασική ευγενική βλακεία που λένε σ' αυτές τις περιστάσεις. «Όλα καλά», με αποστομώνει στα ελληνικά, «πάει πέρασε, τώρα, το ξέχασα, πέρασαν χρόνια». Ντρέπομαι που η ανάμνηση που έχει απ' τη χώρα μου είναι τα νησιά των στρατοπέδων φρίκης, γιατί ξέρω πόσο τέλεια είναι αυτά τα νησιά υπό κανονικές συνθήκες. Φοβάμαι το ενδεχόμενο να θεωρεί τέρατα ανθρώπους που κανονικά είναι φιλόξενοι, άνετοι και φιλικοί.

Φαίνεται να συμμερίζεται τη γνώμη μου ότι γενικά δεν είμαστε καθόλου απαίσιος λαός, κάθε άλλο. Με βλέπει που σκοτεινιάζω, μου γελάει. «Έχετε έναν τέλειο καφέ», μου λέει και γελάει πάλι, «φρέντο καπουτσίνο», και φεύγει. Πιάνω τον εαυτό μου να κολλάει αισιοδοξία. Πώς γίνεται να πέρασες τόσα και να σχολιάζεις τον καφέ; Κι όμως, λογικά μόνο έτσι γίνεται να ξανακερδίσεις τη ζωή, εστιάζοντας στα καλά, ξεχνώντας τελείως τα άλλα, όποιος κι αν είσαι, ό,τι κι αν περνάς.

Τον φαντάζομαι να συναναστρέφεται τους ντόπιους. Να ακούει τα σχέδιά τους να κατέβουν Ελλάδα για λίγο ήλιο και διακοπές, καθώς τους σερβίρει. Τον φαντάζομαι να γελάει καλόκαρδα, όπως τώρα μαζί μου. Να μην τον ρωτάνε τίποτα, να μην τον κοιτάνε, άρα να μην έχει καθόλου την ευκαιρία να αναλύσει το σοκαριστικό εύρος των καταστάσεων που μπορεί πλέον να περιγράψει η φράση «ελληνικά νησιά», ανάλογα με τον εάν είσαι προνομιούχος Βορειοευρωπαίος ή κατατρεγμένος που ψάχνει κάπου να ζήσει ή κάτοικος νησιού που νιώθει αδικημένος και αφημένος να διαχειριστεί μόνος του θέματα που τον υπερβαίνουν πλήρως.

Και μετά σκέφτομαι πόσο φτωχαίνουμε σε αντίληψη, όταν κουμπωμένοι, με κινητό, λαπτοπ, ακουστικά και εγωκεντρική μανία ανταλλάσσουμε κουβέντες μόνο με ανθρώπους που μας μοιάζουν. Πόση κατανόηση στερούμαστε, ειδικά οι νέοι Ευρωπαίοι σήμερα, με την ξεκάθαρη επιλογή μας να ζούμε, τις περισσότερες ώρες της μέρας, στην κοσμάρια μας, σαν ναρκωμένοι απ' τη σαγήνη ενός σύμπαντος εντελώς προσωπικού;

Ακόμα κι όταν βγαίνουμε «έξω», την «ιδιώτευση» ψάχνουμε, τον αποκλεισμό τυχαίων ερεθισμάτων, τον πλήρη έλεγχο αυτών που θ' ακούσουμε – αυτάρκη, δήθεν, ανθρωπάκια που καταλαμβάνουν με το σώμα τους ένα τμήμα δημόσιου χώρου, θέλοντας ξεκάθαρα να τον «ιδιωτικοποιήσουν» μέσω της τεχνολογίας.

Είναι σε περιόδους κρίσεων, όπως τώρα, που αυτή την «πολιτισμένη» αταραξία των Ευρωπαίων πολιτών, ιδίως των νέων, τη σιχαίνομαι περισσότερο. Έχει κάτι τόσο κωλοπαιδίστικο που σοκάρει. Και είναι σίγουρα επικίνδυνη.

Το άρθρο δημοσιεύτηκε στην έντυπη LiFO

ΔΕΙΤΕ ΑΚΟΜΑ

3.3.2020

Δεν είναι πόλεμος, δεν είναι εισβολή

Απόψεις

Tags

Πρόσφυγες

Μετανάστες

Επικοινωνία

Συρία

Βερολίνο

Millennials

340

3